

Дзяржаўная ўстанова адукацыі
“Ханьвіцкая сярэдняя школа Свіслацкага раёна”

Праграма
рэалізацыі праекта
“Бацькоўскі ўніверсітэт”
II ступень – “Маё дзіця – падлетак”
(V- IX класы)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Школа з'яўляецца найважнейшым сацыяльным інстытутам, з якім сям'я ўзаемадзейнічае на працягу ўсяго навучання дзіцяці. Эфектыўнасць адукацыі і выхавання дзіцяці шмат у чым залежыць ад таго, наколькі цесная гэтая сувязь. Патрабаванні сучаснай рэальнасці стымулююць педагогаў авалодваць найноўшымі педагогічнымі тэхналогіямі для выкарыстання іх у сваёй працы, шукаць эфектыўныя формы ўзаемадзеяння з бацькамі. Супрацоўніцтва сям'і і школы ў інтарэсах дзіцяці можа быць паспяховым толькі ў тым выпадку, калі яны стануць саюзнікамі, што дазволіць ім лепш спазнаць дзіця, улічваць індывідуальныя асаблівасці пры развіцці яго здольнасцей, сфарміраваць жыццёвыя арыенціры і каштоўнасныя прыярытэты.

Практыка паказвае, што не ўсе бацькі маюць дастатковы ўзровень ведаў і ўменняў у галіне выхавання і маюць цяжкасці пры развіцці і выхаванні дзіцяці, устанаўленні з ім кантактаў. Бацькі не валодаюць у дастатковай меры ведамі узроставых і індывідуальных асаблівасцей развіцця дзіцяці, часта ажыццяўляюць выхаванне інтуітыўна, што, як правіла, не прыносіць пазітыўных вынікаў. Не заўсёды бацькі разумеюць сваё дзіця. Бацькі могуць слухаць, але не чуць яго, што прыводзіць да складанасцей ва ўзаемаадносінах. У такіх сем'ях часта няма трывалых міжасобасных сувязей паміж бацькамі і дзецьмі і, як следства, «аўтарытэтам» становіцца знешняе, часта негатыўнае асяроддзе, што прыводзіць да «выхаду» дзіцяці з-пад уплыву сям'і.

Педагогам, педагогам-псіхолагам, сацыяльным педагогам важна ўсталяваць партнёрскія адносіны з сям'ёй кожнага выхаванца, стварыць атмасферу ўзаемападтрымкі і супольнасці інтарэсаў. На сучасным этапе развіцця сувязным звяном паміж школай і сям'ёй з'яўляюцца спецыялісты сацыяльна-педагогічнай і псіхалагічнай службы. Менавіта ад іх працы залежыць тое, наколькі ў сем'ях разумеюць палітыку, якая праводзіцца школай у адносінах да выхавання, навучання дзяцей, як актыўна ўдзельнічаюць у яе рэалізацыі. Пры гэтым сям'я павінна разглядацца як галоўны заказчык і саюзнік у выхаванні дзяцей, а аб'яднанне намаганняў педагогаў і бацькоў створыць спрыяльныя ўмовы для развіцця навучэнцаў.

**Мэта Бацькоўскага ўніверсітэта —
павышэнне педагогічнай і псіхалагічнай
культуры бацькоў, фарміраванне адказнага,
пазітыўнага бацькоўства. Універсітэт
педагогічных ведаў для бацькоў павінен спрыяць
усталяванню кантактаў бацькоў са школай,
ўзаемадзеянню бацькоў і педагогаў у выхаванні,
развіцці і сацыялізацыі дзіцяці.**

Асноўныя задачы Бацькоўскага ўніверсітэта:

- фарміраванне каштоўнасна-сэнсавых асноў бацькоўства;
- актуалізацыя пачуцця адказнасці за выкананне бацькоўскіх функцый;
- фарміраванне і развіццё псіхалага-педагогічных кампетэнцый бацькоў у галіне сямейнага выхавання (фарміраванне ведаў аб сямейнай псіхалогію, дзіцяча-бацькоўскія адносіны, узроставыя асаблівасці дзяцей, фарміраванне гарманічных сямейных адносін, навыкаў канструктыўнага ўзаемадзеяння з дзецьмі і інш.), садзейнічанне развіццю навыкаў самаадукацыі бацькоў;
- забеспячэнне мэтанакіраванай работы па прафілактыцы сямейнага недабрабыту і сацыяльнага сіроцтва, зніжэнне рызыкі канфліктных сітуацый і крызісных станаў, узнікнення цяжкасцей у сямейным выхаванні, аказанне своєчасовай псіхалага-педагогічнай і інфармацыйнай дапамогі сем'ям, якія трапілі ў цяжкую жыццёвую сітуацыю;
- арганізацыя эфектыўнага супрацоўніцтва і партнёрства бацькоў навучэнцаў і ўстановы адукацыі і г. д.

Мэтавая група — бацькі (законныя прадстаўнікі) навучэнцаў.

Напрамкі работы Бацькоўскага ўніверсітэта:

I. Арганізацыйныя:

- фарміраванне вочнай і дыстанцыйнай формаў навучання ў Бацькоўскім універсітэце;
- распрацоўка інтэрнэт-сайта Бацькоўскага ўніверсітэта;
- стварэнне ў папулярных сацыяльных сетках («ВКонтакте», «Одноклассники», «Facebook») інтэрнэт-рэсурсаў для размяшчэння інфармацыі аб дзейнасці Бацькоўскага ўніверсітэта (анонс маючых адбыцца сустрэч, інфармацыя аб мінулых сустрэчах, матэрыялы адукацыйнага характару для бацькоў і г. д.).

II. Інфармацыйна-асветніцкія:

- прэзентацыя зместу праграмы і мерапрыемстваў Бацькоўскага ўніверсітэта;
- арганізацыя псіхолага-педагагічнай асветы бацькоў па розных аспектах сямейнага выхавання:
 - прававое: аб магчымасцях, правах і абавязках у ажыццяўленні адукацыйных патрэб сям'і;
 - псіхолага-педагагічнае: аб метадах і формах выхавання, навучання дзіцяці;
 - грамадзянскае: аб шляхах развіцця адукацыі, школы.
- кансультаванне бацькоў па юрыдычнай, псіхолага-педагагічнай і іншым праблемах.

III. Змястоўны:

- навукова-метадычнае забеспячэнне фарміравання псіхолага-педагагічнай кампетэнтнасці бацькоў у галіне выхавання і развіцця дзяцей з улікам сацыякультурных традыцый, сучасных праблем і асаблівасцей развіцця грамадства;
- пашырэнне выхаваўчага і творчага патэнцыялу бацькоў і сям'і ў цэлым.

Выхаваўчая дзейнасць Бацькоўскага ўніверсітэта будзе:

- на ацэнцы бацькамі ўласнага жыццёвага вопыту;
- на набыцці новых ведаў з апорай на ўласныя ўнутраныя рэзервы;
- на стабільных зносінах дзяцей і іх бацькоў;
- на фарміраванні атмасферы пошуку новых ведаў;
- на самаўдасканаленні бацькоў праз ўсведамленне імі індывідуальнага погляду на дзіця;
- на развіцці творчых здольнасцей членаў сям'і;
- на ўменні бачыць вынікі развіцця дзяцей;
- на ўменні бачыць цяжкасці і шукаць шляхі іх пераадолення, выстройваць лесвіцу поспеху.

Праца Бацькоўскага ўніверсітэта арганізуецца з улікам заканамернасцей развіцця дзіцяці ў розныя ўзроставыя перыяды па ***трох ступенях:***

I ступень — «**Маё дзіця — малодшы школьнік**» — для бацькоў вучняў I—IV класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі,

II ступень — «**Маё дзіця — падлетак**» — для бацькоў вучняў V—IX класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі,

III ступень — «**Маё дзіця — старшакласнік**» — для бацькоў вучняў X—XI класаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

Прапанаваныя напрамкі будуць спрыяць ўключэнню бацькоў у актыўнае супрацоўніцтва са школай ў вырашэнні праблем сямейнага

выхавання. Арганізацыя ўзаемадзеяння з бацькамі навучэнцаў у рамках Бацькоўскага ўніверсітэта дазволіць аб'яднаць намаганні бацькоў, педагогаў, педагогаў-псіхолагаў, педагогаў сацыяльных і іншых спецыялістаў па арганізацыі канструктыўнага дыялога ў пошуку адказаў на актуальныя пытанні сямейнага выхавання.

Формы правядзення заняткаў:

- **традыцыйныя** (лекцыі, гутаркі, канферэнцыі, круглыя сталы, дыскусіі, семінары-практыкумы, майстар-класы, псіхалагічныя трэнінгі, індывідуальныя гутаркі і кансультацыі, апытанні бацькоў па рознай тэматыцы, абмен вопытам работы і г. д.);
- **дыстанцыйныя** (вебінары, форумы, online кансультацыі, размяшчэнне інфармацыі па актуальных пытаннях сямейнага выхавання на сайце школы, праца на гарачай лініі ўстановы адукацыі, удзел у стварэнні рэкламных буклетаў, лістовак, афармленне стэндаў, анкетаванне бацькоў, стварэнне і абнаўленне кутка педагога-псіхолага ў кожным класе; прыцягненне бацькоў да ўдзелу ў тэматычных выставах і іншых мерапрыемствах).

Чакаемыя вынікі работы Бацькоўскага ўніверсітэта:

- фарміраванне ў бацькоў ўсвядомленых адносін да бацькоўства;
- павышэнне цікавасці бацькоў да самаадукацыі;
- задавальненне патрэб сям'і навучэнца ў адукацыйных паслугах: у навучанні, псіхолага-педагагічнай падтрымцы і інш.;
- павышэнне ўзроўню педагагічнай культуры бацькоў;
- актывізацыя бацькоў у вырашэнні сямейных праблем, скарачэнне колькасці няшчасных сем'яў, выпадкаў сямейнага гвалту, памяншэнне колькасці падлеткаў з дэвіянтнымі паводзінамі;
- развіццё ўзаемаразумення, супрацоўніцтва сям'і і ўстановы адукацыі;
- ахоп бацькоўскім усенавучам большасці бацькоў навучэнцаў, дзякуючы сістэме дыстанцыйнага навучання.

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН РАБОТЫ БАЦЬКОЎСКАГА УНІВЕРСІТЭТА

№	Назва раздзела, тэмы заняткаў, пералік вывучаемых пытанняў	Тэрміны правядзення	Форма правядзення	Адказныя
1	5 клас			
1.1	<i>Тэма 1. Адаптацыя дзіцяці ў новым калектыве.</i> Фарміраванне новага вучэбнага калектыву 5 класа. Адаптацыя дзіцяці ў новым асяроддзі. Цяжкасці адаптацыі пяцікласнікаў да школы	Кастрычнік 28.10.2023	Семінар-практыкум/ вебінар	Класны кіраўнік, педагог-псіхолог, медыцынскі работнік
1.2	<i>Тэма 2. Дзіця сярод аднагодкаў.</i> Дзіцячы калектыв і яго значэнне ў развіцці асобы школьніка. Патрэбнасць дзіцяці ў прызнанні і самарэалізацыі. Праблемы лідэрства. Развіццё здольнасці да супрацоўніцтва як перадумова паспяховасці ў жыцці. Як дапамагчы дзіцяці ў наладжванні адносін з аднагодкамі	Снежань 24.12.2023	Круглы стол/ гутарка/ семінар-практыкум	Класны кіраўнік, педагог-псіхолог, педагог сацыяльны
1.3	<i>Тэма 3. Ваша дзіця вырасла.</i> Асаблівасці малодшага падлеткавага ўзросту. Фізічнае, псіхічнае і сацыяльнае развіццё малодшых падлеткаў. Зносіны падлеткаў з аднагодкамі і дарослымі. Цяжкасці і рызыкі малодшага падлеткавага ўзросту	Люты 24.02.2024	Лекцыя/ гутарка/ вебінар	Педагог-псіхолог, педагог сацыяльны, медыцынскі работнік

1. 4	<i>Тэма 4. Меры пакарання і заахвочвання ў сучаснай сям'і.</i> Пытанні дысцыпліны ў сям'і з малодшымі падлеткамі. Чаму не працуюць звыклыя метады выхавання. Як стаць падлетку сябрам без страты бацькоўскага аўтарытэту	Красавік 27.04.2024	Круглы стол/ дыскусія/ форум/ вебінар	Класны кіраўнік, педагог сацыяльны
2	6 клас			
2. 1	<i>Тэма 1. Сям'я як персанальнае мікрасяродзе жыцця і развіцця дзіцяці. Маральныя і культурныя каштоўнасці сям'і.</i> Дзіця і задавальненне яго патрэб ў сям'і. Псіхолага-педагагічныя фактары развіцця і выхавання дзіцяці ў сям'і. Тыпы сямейнага выхавання і іх характарыстыка. Гарманічнае сямейнае выхаванне, яго асноўныя характарыстыкі. Праблемы маральнага выхавання дзяцей у сям'і. Маральныя традыцыі і звычаі. Каштоўнасці сям'і як аснова выхавання дзіцяці	Верасень 29.09.2023	Лекцыя/ гутарка/ вебінар	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны, класны кіраўнік
2. 2	<i>Тэма 2. Прафілактыка праблемных паводзін падлеткаў.</i> Адхіленні ў паводзінах падлеткаў. Формы адыктыўных (залежных) паводзін падлеткаў (курэнне, алкагалізм,	Снежань 18.12.2023	Семінар-практыкум/ вебінар/ псіхалагічны трэнінг	Педагог-псіхолаг, класны кіраўнік

	наркаманія і інш.). Прычыны залежных паводзін. Прафілактыка залежнасцей у падлеткавым асяроддзі. Роля бацькоў у папярэджанні адхіленняў у паводзінах падлеткаў			
2. 3	<i>Тэма 3. Бяспека падлеткаў у сетцы Інтэрнэт.</i> Віртуальная рэальнасць: магчымасці і небяспекі. Асноўныя правілы медыабяспекі для бацькоў і падлеткаў. Прафілактыка інтэрнэт-рызык. Як зберагчы дзіця ад небяспекі ў сацыяльных сетках	Сакавік 18.03.2024	Круглы стол/ дыскусія/ форум/ семінар-практыкум/ майстар-клас	Педагог-псі холаг, класны кіраўнік
2. 4	<i>Тэма 4. Арганізацыя летняга адпачынку падлеткаў.</i> Правілы бяспечных паводзін летам. Небяспекі вольнага правядзення часу падлеткаў. Аказанне першай медыцынскай дапамогі. Рэкамендацыі бацькам па забеспячэнні бяспекі дзяцей у летні перыяд	Май 24.05.2024	Канферэнцыя/ семінар-практыкум/в ебінар	Педагог сацыяльны, медыцынскі работнік
3	7 клас			
3. 1	<i>Тэма 1. Псіхалагічныя і фізіялагічныя асаблівасці сямікласнікаў.</i> Узроставыя асаблівасці 13—14-гадовых падлеткаў. Спецыфіка развіцця увагі, памяці,	Верасень 27.09.2023	Лекцыя/ гутарка/ вебінар	Педагог-псі холаг, медыцынскі работнік

	мыслення. Палавое сталенне. Здароўе школьніка і яго поспехі ў вучобе			
3. 2	<i>Тэма 2. Прафілактыка правапарушэнняў падлеткаў.</i> Супрацьпраўныя паводзіны непаўналетніх. Фактары і прычыны правапарушэнняў. Падлеткі «групы рызыкі»	Лістапад 25.11.2023	Круглы стол/ гутарка/ вебінар	Педагог сацыяльны, інспектар па справах непаўналет ніх
3. 3	<i>Тэма 3. Правілы паводзін з падлеткамі: асабліва сці пераходнага ўзросту.</i> Жыццё сям'і з дзіцём-падлеткам: барацьба прынцыпаў або пошукі кампрамісаў. Псіхалагічны клімат у сям'і. Бацькоўскі аўтарытэт: як яго набыць і як не страціць. Правілы ўзаемадзеяння з падлеткам	Люты 25.02.2024	Канферэнцыя/ дыскусія/форум/ семінар-практыкум/ псіхалагічны трэнінг	Педагог сацыяльны, педагог-псіх олаг
3. 4	<i>Тэма 4. Як павысіць вучэбную матывацыю падлеткаў.</i> Стаўленне падлеткаў да навучання. Страта цікавасці да вучобы ў падлеткаў — што рабіць і як пазбегнуць. Прычыны зніжэння вучэбнай матывацыі ў падлеткавым узросце. Як зацікавіць падлетка навучаннем? Матывацыя на поспех	Красавік 27.04.2024	Гутарка/ семінар-практыкум/ псіхалагічны трэнінг	Класны кіраўнік, педагог-псіх олаг

4	8 клас			
4.1	<i>Тэма 1. Жыццёвыя мэты падлеткаў.</i> Мэты падлеткавага перыяду. Пастаноўка мэт і іх дасягненне. Паспяховасць у школе як адзін з фактараў паспяховага дасягнення мэт	Верасень 23.09.2023	Лекцыя/ гутарка/ вебінар	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны
4.2	<i>Тэма 2. Як зберагчы падлетка ад гвалту.</i> Гвалт і бяспека нашых дзяцей. Віды гвалту. Аналіз праблемных сітуацый. Прафілактыка асноўных рызык. Асаблівасці віктымных паводзін (паводзін «ахвяры»)	Лістапад 25.11.2023	Канферэнцыя/ форум/семінар-практыкум/ псіхалагічны трэнінг	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны, інспектар па справах непаўналетніх
4.3	<i>Тэма 3. Асцярожна: суіцыд.</i> Суіцыд сярод непаўналетніх. Віды і прычыны. Матывы суіцыдальных паводзін у падлеткаў. Індыкатары суіцыдальнай рызыкі. Прафілактыка суіцыдальных паводзін	Сакавік 23.03.2024	Гутарка/ семінар-практыкум/вебінар	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны
4.4	<i>Тэма 4. Культура паводзін у канфліктных сітуацыях.</i> Паняцце «канфлікт». Шлюбныя сваркі і канфлікты. Развод як псіхатраўміруючы фактар. Наступствы разводу для мужа і жонкі і дзяцей. Сямейныя канфлікты ў дыядзе «Бацькі-дзеці»,	Май 23.05.2024	Круглы стол/ канферэнцыя/ семінар-практыкум/ псіхалагічны трэнінг	Педагог-псіхолаг, сацыяльны педагог, класны кіраўнік

	прычыны іх узнікнення. Стратэгіі паводзін у канфлікце, спосабы пераадолення і прафілактыка дзіцяча-бацькоўскіх канфліктаў. Школьныя канфлікты. Культура паводзін дарослых і дзяцей пры ўзнікненні школьных канфліктаў			
5	9 клас			
5.1	<i>Тэма 1. Партрэт сучаснага падлетка.</i> Індывідуальныя асаблівасці падлетка і характэрныя ўзроставыя рысы. Ключавыя перажыванні ўзросту. Асобныя асаблівасці і асаблівасці зносін. Магчымыя праблемы, знешнія і ўнутраныя канфлікты, стаўленне да вучобы	Верасень 26.09.2023	Лекцыя/ канферэнцыя/ вебінар	Педагог-псіхолаг, класны кіраўнік, медыцынскі работнік
5.2	<i>Тэма 2. Агрэсія, яе прычыны і наступствы.</i> Формы агрэсіўных паводзін падлеткаў. Прычыны агрэсіўнасці і яе ўплыў на ўзаемадзеянне падлетка з людзьмі, якія яго акружаюць. Магчымыя спосабы пераадолення агрэсіўнасці ў паводзінах падлетка. Рэкамендацыі для бацькоў па прафілактыцы і карэкцыі агрэсіўных паводзін падлетка	Лістапад 28.11.2023	Гутарка/ семінар-практыкум/ вебінар	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны

5.3	<i>Тэма 3. Фарміраванне здаровага ладу жыцця: шкодных звычкі і як ім супрацьстаяць.</i> Падлеткавы ўзрост як фактар рызыкі для ўзнікнення шкодных звычак і залежнасцей. Фарміраванне ў падлеткаў патрэбнасці ў здаровым ладзе жыцця, адказнасці за сваё здароўе. Прафілактыка шкодных звычак	Люты 27.02.2024	Лекцыя/ гутарка/ семіна-практыкум	Педагог-псіхолаг, класны кіраўнік, педагог сацыяльны
5.4	<i>Тэма 4. Прафесійная арыентацыя дзесяцікласнікаў. Як дапамагчы падлетку выбраць прафесію?</i> Прафесійныя намеры і магчымасці навучэнцаў. Уплыў сям'і на выбар прафесіі падлеткам. Як бацькі могуць падтрымаць дзіця пры выбары прафесіі? Знаёмства бацькоў навучэнцаў з вынікамі дыягностыкі схільнасцей, здольнасцей і прафесійных інтарэсаў падлеткаў	Май 15.05.2024	Канферэнцыя/ форум/ семіна-практыкум/вэбінар	Педагог-псіхолаг, сацыяльны педагог, класны кіраўнік

ТЭМАТЫКА КАНСУЛЬТАЦЫЙ
для бацькоў вучняў V—IX класаў

Клас	Тэмы кансультацый для бацькоў	Адказныя
5	Маё дзіця становіцца падлеткам. Псіхалагічныя асаблівасці малодшых падлеткаў. Дзіця ў калектыве аднагодкаў. Міжасобасныя зносіны падлеткаў. Адносіны ў сям’і. Камп’ютарныя гульні: карысць ці шкода? Пытанні дысцыпліны. Адказнасць бацькоў за выхаванне дзяцей	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны, класны кіраўнік, інспектар па справах непаўналетніх
6	Роля бацькі і маці ў выхаванні дзіцяці. Як навучыць вучыцца з задавальненнем? Школьныя канфлікты. Цяжкасці пераходнага ўзросту. Як папярэдзіць ўжыванне падлеткамі псіхаактыўных рэчываў? Хлопчыкі і дзяўчынкі: як будаваць ўзаемаадносіны? Працоўнае выхаванне ў сям’і	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны, класны кіраўнік, медыцынскі работнік, інспектар па справах непаўналетніх
7	Ваша любімае неідэальнае дзіця. Падлеткавы ўзрост: праблемы палавога сталення. Цяжкасці зносін. Канфлікты паміж падлеткамі, асноўныя прычыны канфліктаў. Каханне і сяброўства ў падлеткавым узросце. Як дапамагчы дзіцяці стаць дарослым? Падлеткі ў сацыяльных сетках: бяспечныя паводзіны. Асаблівасці ўзаемаадносін паміж братамі і сёстрамі ў сям’і. Прадухіленне адчужанасці паміж бацькамі і дзецьмі. Як пачуць дзіця, пакуль яно не стала «цяжкім»?	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны, класны кіраўнік, медыцынскі работнік
8	Як навучыцца разумець і прымаць падлетка? Аб бацькоўскім аўтарытэце. Канфлікты з падлеткамі: як паводзіць сябе ў канфліктных сітуацыях? Падлетак у сацыяльных сетках: што рабіць? Як навучыць падлетка быць адказным за свае ўчынкі?	Педагог-псіхолаг, педагог сацыяльны, класны кіраўнік,

	Хатняя праца: задавальненне або пакаранне? Адносіны паміж хлопчыкамі і дзяўчынкамі: праблемы палавога выхавання. Як захаваць рэпрадуктыўнае здароўе падлетка?	медыцынскі работнік
9	Фарміраванне правасвядомасці і адказнасці падлетка за свае ўчынкі. Самаацэнка паводзін. Як дапамагчы падлетку ў выбары прафесіі? Як навучыць дзяцей распараджацца грашыма? Вольны час і яго значэнне ў фармаванні асобы падлетка. Інтэрнэт-залежнасць: шляхі пераадолення. Арганізацыя вольнага часу дзяцей у перыяд летніх канікул. Адказнае бацькоўства — залог дабрабыту сям’і	Класны кіраўнік, педагог сацыяльны, педагог-псіхолаг, інспектар па справах непаўналетніх